

Benamputation

Kungälv's sjukhus

Om amputation

Amputation kan ibland behöva göras när blodcirkulation i benets pulsådror blivit så nedsatt att svårläkta sår eller svårbehandlad smärta uppstått. Den vanligaste orsaken till att blodcirkulationen i benen blir nedsatt är åderförkalkning och förträngning i pulsåderna, vilket också ökar risken för blodproppsbildning. En annan orsak är diabetes som påverkar de mindre blodkärlen som försörjer fötterna och fotens nerver. Amputation kan även bero på trauma, cancer eller livshotande infektion.

Amputation görs bara när andra behandlingsmetoder inte hjälper. Beslut om amputation tas gemensamt av dig och din ortopedläkare.

Före operationen

Inför operationen är målet att du ska vara så smärtfri som möjligt och vi följer kontinuerligt upp hur din smärtlindring fungerar under hela vårdtiden. Du kan komma att få en ryggbedövning (epiduralbedövning) före operationen, vilket ger möjlighet till kontinuerlig smärt- och bedövningsbehandling med hjälp av en pump. Om detta inte skulle fungera för dig får du injektioner/tabletter i stället.

Du kommer också att få träffa en narkosläkare för att gå igenom lämplig narkosmetod inför operationen.

Operationen

Amputation görs alltid så långt ner på benet som möjligt. Var på benet amputationen behöver göras avgörs av en ortopedläkare och ibland i samråd med en kärlkirurg, som tar hänsyn till läkningsförmåga och hur en eventuell protes ska kunna anpassas. Du som patient har rätt att vara delaktig i beslutet.

Efter operationen

Vi provar ut en lämplig behandling så att du blir så smärtfri som möjligt. Om du fått en pump med kontinuerlig smärt-/bedövningsbehandling sitter den kvar under några dagar och fasas sedan ut samtidigt som tabletter sätts in.

Efter en underbensamputation ska benet inklusive knät vara gipsat och i skena i 14 dagar, utifrån vad ortopedläkaren ordinerar. Gips och skena är till för att skydda operationssnittet och hålla knäleden sträckt.

Om amputationen har gjorts i knäleden eller ovanför knät läggs ett förband på operationssnittet, varpå benet lindas. Vi kontrollerar kontinuerligt läkningen av operationssnittet. Du blir kallad för återbesök till operatör för sårkontroll och ställningstagande till stygnborttagning.

Det kan hända att du känner av din kroppsdel som fanns där förut (fantomkänslor) eller att du känner värk eller smärta i kroppsdelens (fantomsmärtor). Det är vanligt och det finns tips och hjälp att få; fråga gärna personalen.

Stöd för dig och dina närstående

I samband med amputation kan det förekomma olika typer av psykologiska krisreaktioner vilket är helt naturligt. Det kan till exempel vara sorgreaktioner över att förlora en kroppsdel och över den förändrade kroppsbilden eller oro inför framtiden och över hur livet ska fungera. Reaktionen kan komma tidigt – ibland direkt i samband med att man får vetskap om att amputationen planeras – men de kan också komma senare, eller helt utebli. Vi människor reagerar olika.

Under din vårdtid erbjuds du kontakt med kurator för samtalsstöd. Kuratorn finns som resurs för att förebygga, lindra samt ge stöd i de svårigheter som kan förekomma i samband med en amputation.

Som närstående till en person som ska genomgå en amputation eller redan har genomgått en amputation är det naturligt att också bli påverkad på olika sätt. Kuratorn finns även till för dina närstående om de skulle vara i behov av stödsamtal.

Rehabilitering

Efter operationen är det viktigt att du kommer upp ur sängen så snart som möjligt för att motverka sänglägeskomplikationer såsom lunginflammation eller blodpropp.

Redan första dagen efter operationen får du börja med att sitta på sängkanten eller stå upp vid ett gåbord. Du tränar tillsammans med fysioterapeut, arbetsterapeut och avdelningens vårdpersonal – det finns många tillfällen under dagen som utgör träningsmoment!

Det är viktigt att man bibehåller sin rörlighet och styrka för att motverka stelhet och smärta. Fysioterapeuten hjälper dig med detta i form av träning, olika viloställningar samt förflyttningsträning. Fysioterapeuten provar även ut lämpliga gång-/förflyttningshjälpmedel för dig och hjälper till i processen kring en eventuell protesutprovning.

Efter några dagar påbörjas kompressionsbehandling för att forma stumpen, få bort svullnad och lindra smärta. Behandlingen görs med en silikonhylsa och/eller kompressionsstrumpa. Silikonhylsan används efter ett schema med kortare stunder i början för att sedan öka tiden successivt. Mellan behandlingarna med hylsa används en kompressionsstrumpa.

Efter en benamputation blir det annorlunda på många sätt och du behöver lära dig nya sätt att klara dig i vardagen. Arbetsterapeuten följer upp hur det fungerar i vardagliga aktiviteter. Du får en rullstol utprovad efter operationen och möjlighet att träna på att hantera den.

Förberedelse för utskrivning

Vårdtiden efter en amputation är individuell. Det är bra att i god tid börja planera utskrivningen.

För att du ska få den hjälp du behöver efter utskrivning från sjukhuset tillfrågas du om kontakt ska tas med din hemkommun för planeringsträff. Det innebär att du tillsammans med kommunens representant planerar vilken hjälp som kan behövas efter utskrivning. För att kommunen ska kunna ordna rätt form av hjälp tas denna fråga upp till diskussion relativt snart efter operationen.

Din bostad kan behöva anpassas på olika sätt och du kanske är i behov av hjälpmedel i hemmet. Arbetsterapeuten kan hjälpa till med att kontakta en rehabmottagning för fortsatt planering.

Vid hemgång

Vid utskrivning får du av läkaren en skriftlig sammanfattning som beskriver den vård du fått och vilka läkemedelsändringar som är gjorda. Vid utskrivningen går vi också igenom hur uppföljningen och den fortsatta träningen och behandlingen planeras.

Tänk på att få med dig de hjälpmedel som du fått utskrivna när du lämnar sjukhuset!

Efter din utskrivning

Fysisk aktivitet bidrar till att öka din rörlighet och cirkulation. Om du är osäker på hur du kan få in det i din vardag, så kan din fysioterapeut ge dig goda råd.

Om du har frågor är du välkommen att höra av dig till oss.

Protes

Efter operationen bokar fysioterapeuten på sjukhuset en tid åt dig på Sahlgrenska Universitetssjukhusets ”Gåskola” i Göteborg. Där görs en bedömning av om det är möjligt för dig att använda protes och när utprovning av protes är lämpligt.

Så snart protesen är färdig får du börja träna på att använda den. Var du ska träna bestämmer du i samråd med fysioterapeuten på Gåskolan. Träningen innebär bland annat att du får öva på att ta av/på protesen, lära dig förflyttningsteknik, stående aktiviteter och att gå med ett lämpligt gånghjälpmedel.

Den här broschyren vänder sig till dig som ska genomgå en benamputation.
I broschyren finns information om vad som händer före och efter operationen, hur rehabiliteringen går till samt hur man provar ut och tränar med en protes.

Om du har frågor är du alltid välkommen att ta kontakt med oss.

Kungälv's sjukhus
Lasarettsvägen, Kungälv
Tfn 0303-980 00
www.vgregion.se/ks